PROGRAM OCHRONY BABKI LANCETOWATEJ

Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich – Państwowy Instytut Badawczy

Poznań 15.06.2026

INSTYTUT WŁÓKIEN NATURALNYCH I ROŚLIN ZIELARSKICH - PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Autorzy opracowania:

dr Katarzyna Wielgusz

dr Przemysław Baraniecki

mgr Aleksandra Konieczna

mgr inż. Jakub Postół

mgr Elżbieta Bilińska

Korekta redakcyjna:

Prof. dr hab. Renata Gaj

Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich -PIB

Program opracowany w ramach realizacji zadania 1.6 Dotacji Celowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi: Aktualizacja i opracowanie programów integrowanej ochrony roślin, integrowanej produkcji roślin oraz poradników sygnalizatora dla wybranych roślin włóknistych i zielarskich

FAZY ROZWOJOWE BABKI LANCETOWATEJ

KLUCZ DO OKREŚLENIA GŁÓWNYCH FAZ ROZWOJOWYCH BABKI LANCETOWATEJ

1. Główne fazy rozwojowe babki lancetowatej wg skali BBCH

Faza rozwojowa	Oznaczenie fazy BBCH	Charakterystyka
Kiełkowanie – 0	00	Suche nasiona
	01	Początek pęcznienia nasion
	03	Koniec pęcznienia nasion
	05	Korzeń zarodkowy wyrasta z nasienia
	07	Hypokotyl z liścieniami (kiełek) przebija okrywę nasienną
	09	Liścienie przebijają się na powierzchnię gleby Rozwój liści
(główny pęd) – 1	10	Liścienie całkowicie rozwinięte, widoczny punkt wzrostu pierwszego liścia właściwego
	11	Rozwinięty pierwszy liść właściwy
	12	Faza 2 liścia
	13	Faza 3 liścia
	1.	Fazy trwają aż do pełnego wzrostu rośliny
	19	Faza 9 lub więcej liści
Rozwój kwiatostanu	51	Początek wzrostu pędu
	53	Pęd kwiatostanowy osiąga 30% typowej długości
	55	Widoczne pierwsze pojedyncze pąki kwiatowe głównego kwiatostanu (nadal zamknięte)
	57	Widoczne pierwsze pojedyncze pąki kwiatowe drugorzędowego kwiatostanu
	59	Widoczne pierwsze płatki kwiatków, kwiaty nadal zamknięte
Kwitnienie – 6	60	Otwarte pierwsze kwiaty (sporadycznie)
	61	Początek fazy kwitnienia: 10% otwartych kwiatów
	62	20% otwartych kwiatów
	63	30% otwartych kwiatów
	64	40% otwartych kwiatów
	65	Pełnia fazy kwitnienia: 50% otwartych kwiatów
	67	Końcowa faza kwitnienia, większość płatków opadła i zaschła
	69	Koniec fazy kwitnienia
Rozwój owoców – 7	71	Powstają pierwsze owoce
	72	20% owoców osiąga typową wielkość
	73	30% owoców osiąga typową wielkość
	74	40% owoców osiąga typową wielkość
	75	50% owoców osiąga typową wielkość
	76	60% owoców osiąga typową wielkość

	77	70% owoców osiąga typową wielkość
	78	80% owoców osiąga typową wielkość
	79	Wszystkie owoce osiągnęły typową wielkość
Dojrzewanie owoców i nasion – 8	81	Początek dojrzewania, 10% owoców lub 10% nasion uzyskuje typową barwę, nasiona suche i twarde
	85	50% owoców dojrzewa lub 50% nasion w typowym kolorze, nasiona suche i twarde
	89	Pełna dojrzałość: wszystkie nasiona uzyskały typową barwę
Zamieranie – 9	90	Liście i pędy zaczynają się przebarwiać
	92	20% liści żółknie i zamiera
	95	50% liści żółknie i zamiera
	97	Cała roślina lub części nadziemne zamierają
	99	Zebrane nasiona, okres spoczynku

Opis faz rozwojowych babki lancetowatej, podano wg: „Klucza do określania faz rozwojowych roślin jedno- i dwuliściennych w skali BBCH", opracowanego przez grupę roboczą BBCH, w tłumaczeniu i adaptacji Kazimierza Adamczewskiego i Kingi Matysiak, wydanie III uzupełnione, IOR-PIB Poznań, 2011.

Komentarz: **Program integrowanej ochrony babki lancetowatej przed chwastami, chorobami i szkodnikami został przygotowany na podstawie rejestru środków ochrony roślin MRiRW opublikowanego w czerwcu 2026 roku. Wszystkie środki należy używać zgodnie z etykietą stosowania środka ochrony roślin**

Uwaga: środki, mające w etykiecie zapis „**stosowanie środka ochrony roślin w uprawach i zastosowaniach małoobszarowych**" umożliwiają zwalczanie agrofagów (patogeny, szkodniki, chwasty) na warzywach, jednak odpowiedzialność za skuteczność działania i fitotoksyczność takich środków ochrony roślin ponosi wyłącznie ich użytkownik. **Wszystkie środki zalecane do stosowania w uprawie babki lancetowatej mają zapis – do stosowania w uprawie małoobszarowej.**

Obowiązkiem każdego użytkownika środka ochrony roślin jest zapoznanie się z treścią etykiety, zamieszczonej na danym produkcie

Etykiety-instrukcje stosowania środków ochrony roślin, wymienionych w niniejszym programie, można znaleźć na stronie internetowej MRiRW: **https://www.gov.pl/rolnictwo/etykiety-srodkow-ochrony-roslin**

WSTĘP

Babka lancetowata (*Plantago lanceolata* L.) to bylina, osiągająca od 40 do 60 cm wysokości. Część podziemna rośliny to dość krótkie kłącze oraz liczne, wiązkowe korzenie. W pierwszym roku uprawy babka wytarza dobrze rozwiniętą rozetę lancetowatych liści. Natomiast w kolejnym roku wytwarza bezlistne, bruzdowane pędy kwiatostanowe. Kwiaty są drobne, białe, zebrane w gęsty walcowaty kłos.

Babka lancetowata ma dość małe wymagania glebowe. Pod uprawę babki zaleca się stanowisko niezachwaszczone, o lekkiej glebie. Babkę uprawia się z siewu wiosennego wprost do gruntu na przełomie marca i kwietnia. Poszczególne rzędy powinny być oddalone co 30-40 cm, na głębokość 0,5-1 cm. Pierwsze wschody obserwuje się po 2-3 tygodniach. Zaleca się regularne niszczenie chwastów oraz spulchnianie gleby przed pojawieniem się pierwszych wschodów. Istotne jest także odchwaszczanie plantacji przed zimą.

W pierwszym roku plantacji liście zbiera się jednorazowo, natomiast w drugim roku nawet trzykrotnie. Zebrane ziele suszy się w suszarni termicznej w temperaturze do 45° C. Babka lancetowata wykazuje działanie między innymi antyseptycznie, przeciwzapalne, wykrztuśne oraz przyspiesza regeneracje naskórka

CHOROBY								
Choroba / czynnik sprawczy	**Niechemiczne metody ochrony**	**Środek ochrony roślin**	**Substancja czynna, zawartość**	**Mechanizm działania substancji aktywnej**	**Dawka w kg (l)/ha lub stężenie %**	**Maksymalna liczba zabiegów /minimalny odstęp między zabiegami**	**Karencja**	**Dodatkowa informacja o stosowaniu środka /zabiegach**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**
Mączniak prawdziwy	Stosowanie materiału rozmnożeniowego dobrej jakości. Odpowiednia agrotechnika – właściwa rozstawa międzyrzędzi, zachowanie właściwej wilgotności podłoża.	Obecnie brak środków zalecanych do ochrony babki lancetowatej przed porażeniem przez patogen.						
Szara plamistość babki	Stosowanie odpowiednich szerokości międzyrzędzi. Stosowanie czystego materiału siewnego bądź rozsad.	Obecnie brak środków zalecanych do ochrony babki lancetowatej przed porażeniem przez patogen.						
Zgorzel siewek	Stosowanie czystego materiału siewnego bądź rozsad. Stosowanie odpowiednich szerokości międzyrzędzi. Gleba czysta od resztek pożniwnych. Przy nawożeniu organicznym należy stosować nawóz przekompostowany.	Obecnie brak środków zalecanych do ochrony babki lancetowatej przed porażeniem przez patogen.						

SZKODNIKI								
Organizm szkodliwy	**Niechemiczne metody ochrony**	**Środek ochrony roślin**	**Substancja czynna, zawartość**	**Działanie na roślinie i w stosunku do agrofaga**	**Dawka w kg (l)/ha lub stężenie %**	**Maksymalna liczba zabiegów /minimalny odstęp między zabiegami**	**Karencja**	**Dodatkowa informacja o stosowaniu środka /zabiegach**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**
Mszyce, pchełki	Odpowiednio wczesny termin siewu (połowa kwietnia) ograniczy wstępowanie mszyc. Nie należy intensywnie nawozić azotem – zbyt dużo tego składnika powoduje rozrost liści, kosztem kwiatów. Ważne jest utrzymywanie czystej, wolnej od chwastów plantacji. Odpowiednie szerokości międzyrzędzi zapewnią usuwanie mechaniczne chwastów. Stosować zdrowy materiał siewny. Ważna uprawka gleby przed siewem (brak resztek pożniwnych).	Obecnie brak środków zalecanych do ochrony babki lancetowatej przed szkodnikami						

CHWASTY								
Zwalczane chwasty	**Niechemiczne metody ochrony**	**Środek ochrony roślin**	**Substancja czynna, zawartość**	**Działanie na roślinie i w stosunku do agrofaga**	**Dawka w kg (l)/ha lub stężenie %**	**Maksymalna liczba zabiegów /minimalny odstęp między zabiegami**	**Karencja [dni]**	**Dodatkowa informacja o stosowaniu środka /zabiegach**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**
samosiewy zbóż, miotła zbożowa, perz właściwy, chwastnica jednostronna, owies głuchy, palusznik krwawy, włośnica sina, włośnica zielona, życica trwała	Ważny jest odpowiedni wybór stanowiska oraz odpowiedni rozstaw roślin. Należy w pierwszym etapie rozwoju stosować mechaniczne odchwaszczanie międzyrzędzi.	**Agil-S 100 EC** **Hitro 100 EC** **Zetrola 100 EC**	propachizafop - 100 g	Propachizafop jest działającym układowo graminicydem (eliminuje wybrane gatunki z rodziny traw). Hamuje działanie karboksylazy acetylokoenzymu A, enzymu biorącego udział w powstawaniu kwasów tłuszczowych. Około 3 dni po zabiegu widoczne są pierwsze symptomy działania – żółknięcie i zamieranie najmłodszych liści	Maksymalna dawka dla jednorazowego zastosowania: 0,7 l/ha. Zalecana dawka dla jednorazowego zastosowania: 0,5-0,7 l/ha. Dla perzu właściwego zalecana dawka to 1,5 l/ha.	1	Nd.	Niższą z zalecanych dawek stosować od fazy 3 liści do początku fazy krzewienia chwastów (BBCH 13-21), natomiast wyższą, gdy chwasty znajdują się w fazie od pełni krzewienia do początku fazy strzelania w źdźbło (BBCH 25-30).
komosa biała, maruna bezwonna, szarłat szorstki, tasznik pospolity, żółtlica drobnokwiatowa		**Lentagran 45 WP** **Pirydat 45 WP** **Lentem 45 WP** **Pirydat One 45 WP**	pirydat - 450 g	Pirydat to selektywny herbicyd z grupy fenylokarbaminianów, stosowany w ochronie roślin uprawnych. Jego działanie opiera się na zakłóceniu procesów metabolicznych chwastów, co prowadzi do ich usychania	Maksymalna dawka środka dla jednorazowego zastosowania: 1,66 kg/ha. Zalecana dawka środka dla jednorazowego zastosowania: 1,5 – 1,66 kg/ha	1	42	środek stosować od fazy pierwszego do fazy trzeciego liścia właściwego (BBCH 11-13)